

MOTÝLI ORLICKÝCH HOR A PODORLICKA – VIII.

Butterflies of the Orlické hory Mts. and their foothills – VIII.

Miroslav ROTTER

517 02 Kvasiny čp. 119

Práce zveřejňuje nálezy 54 nových druhů motýlí fauny Orlických hor a Podorlicka, z nichž je 11 lokálních, vzácných nebo jinak zajímavých. Příspěvek navazuje na předchozí výsledky entomologického výzkumu v této oblasti, zveřejněné postupně v minulých sbornících Práce a studie.

1. Úvod

V článku jsou uvedeny další nálezy motýlů sledovaného území v rámci entomologického průzkumu za léta 1996 až 2000 na 29 níže uvedených biotopech. Motýlí fauna Orlických hor a Podorlicka představuje s těmito novými nálezy již 1552 druhů motýlů.

2. Materiál a metodika

Dokladové exempláře se nachází ve sbírkách entomologů, jejich jména jsou uvedena ve zkratce za jednotlivými nalezenými druhy. Pouze exempláře čeledi *Geometridae* jsou uloženy ve sbírce Městského muzea v Novém Městě nad Metují.

Sběr se zajišťoval všemi běžnými dostupnými prostředky, včetně pěstování housenek nebo sběrem kulek. Determinaci sporných druhů zajišťovali specialisté, jejichž jména jsou rovněž uvedena ve zkratce za druhem.

Seznam sběratelů a determinátorů:

El – Gustav Elsner, Praha
 Ja – Josef Jaroš, České Budějovice
 Ka – Antonín Kačírek, Rychnov nad Kněžnou
 La – Aleš Laštůvka, Prostějov
 Ro – Miroslav Rotter, Kvasiny
 Šu – Jan Šumpich, Dolní Krupá
 Va – Jiří Vávra, Praha

Lokality, kde byly nalezeny nové druhy motýlů:

A – suché písčité louky a okraje řídkých borovo-dubových lesů na vátých písčích:

02 Týniště nad Orlicí	kod síť. map.	5862	253 m n.m.
03 Lípa nad Orlicí		5862	260
04 Křivice		5862	270
05 Borohrádek		5862	280
07 Rašovice		5862	270

B – louky, paseky a okraje především listnatých lesů:		
07 Albrechtice nad Orlicí	5861	260
09 Čestice	5863	280
15 Byzhradec	5763	320
16 Rychnov nad Kněžnou	5863	320
18 Chábory	5762	330
19 Ještětice – vodárna	5763	330
C – louky, paseky a okraje především jehličnatých lesů:		
25 Skuhrov nad Bělou	5763	400
27 Pastviny	5964	480
64 Rovné	5763	500
D – vlhčí až bažinaté louky v oblasti horských, převážně smrkových, místy i bukových porostů – zpravidla biotopy vyšších poloh Orlických hor:		
32 Deštné – Zákoutí	5764	750
71 Bartošovice v Orlických horách	5865	580
E – rašelinné louky a na ně navazující vlhkomilné porosty, rašeliniště:		
40 Trčkov	5764	710
61 Jelení lázeň	5664	1050
F – kulturní lesostepi, tj. sady, ovocné zahrady, často podél vodních toků:		
23 Kvasiny	5763	350
G – parky, tj. biotopy s velkým množstvím různých dřevin, keřů a bylin:		
13 Černíkovice	5763	300
H – lesostepi s jižní expozicí na teplém opukovém podkladu:		
41 Častalovice – Strýc	5863	270-310
43 Kvasiny – Hamernice	5763	350-400
I – okraje rybníků s vodním vlhkomilným rostlinstvem:		
27 Pastviny	5964	480
70 Opočno – Broumar	5762	292
J – podhorská údolí podél vodních toků s břehovými porosty a loučkami, často zaplavovanými vodou:		
44 Antoniino údolí	5763	450-600
45 Uhřínov – Benátky	5764	470-500
Speciální biotopy:		
20 Solnice – mez v polích s topolovou alejí	5763	330
68 Šachov – prostor vytěženého opukového lomu se vzácnou pískomilnou květenou	5962	284
69 Trnov – prostor topolů na vlhčí loučce	5762	292
72 Albrechtic – řídký olšový porost na vlhčí loučce	5862	250

3. Výsledky a diskuse

Nové druhy motýlí fauny pro Orlické hory a Podorlicko:
(pořadové číslo druhu, název druhu, číslo biotopu, sběratel, příp. determinátor, e.l. = ex larva = druh vypěstovaný z housenky)

Nepticulidae

- 1499 *Stigmella naturnella* Klimesch 1936
04 (Ro) – e.l.
1500 *Stigmella myrtillella* Stainton 1857
25 (Ro) – e.l. – druh lesních borůvkových porostů
1501 *Stigmella obliquella* Heinemann 1862
19 (Ro) – e.l. – det. La
1502 *Stigmella assimilella* Zeller 1848
69 (Ro) – det. La
1503 *Ectoedemia decentella* Herr. – Sch. 1855
18, 23 (Ro) – det. La
1504 *Ectoedemia turbidella* Zeller 1848
69 (Ro) – e.l. – druh vlhčích topolových porostů

Incurvariidae

- 1505 *Incurvaria vetulella* Zetterstedt 1839
61 (Ro) – druh vázaný na rašeliniště

Tischeriidae

- 1506 *Emmetia angusticollella* Duponchel 1843
20 (Ro) – e.l.

Gracillariidae

- 1507 *Parectopa robiniella* Clemens 1863
13 (Ro) – e.l. – introdukovaný, přežívající druh
1508 *Phyllonorycter robiniellus* Clemens 1859
13 (Ro) – e.l. – introdukovaný, přežívající druh

Yponomeutidae

- 1509 *Swammerdamia caesiella* Hübner 1797 = *heroldella* Hübner 1825
45 (Ro) – druh bažinatých biotopů
1510 *Paraswammerdamia albicapitella* Scharfenberg 1805 = *spiniella* Hübner 1809
15, 23, 43, 45 (Ro)

Ypsolophidae

- 1511 *Ypsolopha coriacella* Her. – Sch. 1854
27 (Ka)

Acrolepiidae

- 1512 *Acrolepia autumnitella* Curtis 1838
70 (Va) – vzácný lokální druh okrajů rybníků a stojatých vod

Depressariidae

1513 *Agonopterix hypericella* Hübner 1796 = *impurella* Treitschke 1879
04, 23, 43, 44 (Ro) – det. Šu

1514 *Agonopterix astrantiae* Heinemann 1870
23 (Ro) – det. Šu

Oecophoridae

1515 *Aplota palpella* Haworth 1828
23 (Ro)

Elachistidae

1516 *Elachista orstadii* Palm 1943
20 (Ro)

Coleophoridae

1517 *Coleophora argentula* Stephens 1834
43 (Ro) – det. La

1518 *Coleophora unipunctella* Zeller 1849
41 (Ro)

Cosmopterigidae

1519 *Vulcaniella pomposella* Zeller 1839
43 (Ro)

Lyonetiidae

1520 *Lyonetia prunifoliella* Hübner 1796
62 (Ro)

Gelechiidae

1521 *Megacraspedus separatellus* Fischer v. R. 1843
44 (Ro)

1522 *Aristotelia decurtella* Hübner 1813
03 (Ro)

1523 *Monochroa conspersella* Herr. – Sch. 1854
64 (Ro)

1524 *Monochroa lutulentella* Zeller 1839 = *brunicki* Rebel 1913
23 (Ro)

1525 *Teleiodes paripunctellus* Thunberg 1794 = *triparellus* Zeller 1839
03 (Ro)

1526 *Aroga flavicomella* Zeller 1839
23 (Ro)

1527 *Euscrobipalpa obsoletella* Fischer v. R. 1841
23 (Ro)

1528 *Anania spartiella* Schrank 1802
19 (Ro)

1529 *Dichomeris alacella* Zeller 1839
44 (Ro)

1530 *Thiotricha subocellea* Stephens 1834
68 (Ro) – teplomilný druh

Sesiidae

1531 *Synanthedon culiciformis* Linnaeus 1758
03, 67 (Ka)

V V. části Motýlů Orlických hor a Podorlicka si pod druhem č. 8 opravte název: namísto *Bembecia scopigera* Scop. správně *B. ichneumoniformis* Schiff. Podle nových výzkumů jde o tři habituelně shodné druhy, z nichž *B. scopigera* obývá pouze nejteplejší oblasti České republiky.

Tortricidae

1532 *Aethes francillana* Fabricius 1794
68 (Ro) – det. Ja – vzácný druh

1533 *Aphelia viburnana* Den. A Schiff. 1775 = *viburniana* Fabricius 1787
71 (El)

1534 *Lobesia abscisana* Doubeday 1849 = *fuligana* sensu Haworth 1811, nec. Den. a Schiff. 1775
68 (Ro) – det. Ja, vzácný druh

1535 *Eriopsela quadrana* Hübner 1813
32 (Ro) – det. Ja

1536 *Epinotia bilunana* Haworth 1811
32 (Ro) – det. Ja

1537 *Retinia resinella* Linnaeus 1758
43 (Ro) – det. Ja

1538 *Cydia pallifrontana* Lng. a Zeller 1846
41 (Ro) – det. Ja – vzácný druh

1539 *Dichrorampha acuminatana* Lng. a Zeller 1846
68 (Ro) – det. Ja

Pterophoridae

1540 *Merrifieldia tridactyla* Linnaeus 1758 = *fuscolimbata* Duponcel 1844
09 (Ro)

1541 *Euleioptilus inulae* Zeller 1852
68 (Ro)

Pyalidae

1542 *Scoparia subfusca* Haworth 1811 = *cembrella* auct., nec. Linnaeus 1761
02, 07, 40, 44 (Ro)

1543 *Dipleurina lacustrata* Panzer 1804 = *crataegella* auct., nec. Linnaeus 1767, *centurionalis* auct., nec. Hübner 1825
23, 44 (Ro)

1544 *Algedonia terrealis* Treitschke 1829
04 (Ro)

Drepanidae

- 1545 *Drepana curvatula* Borkhausen 1790
72 (Ka) – druh vlhčích olšových porostů
1546 *Polyploca ridens* Fabricius 1787
72 (Ka)

Geometridae

- 1547 *Tephрина arenacearia* Den. a Schiff. 1775
04 (Ka)
1548 *Idaea seriata* Schrank 1802 = *virgularia* sensu Hübner 1799, nec *virgulata* Den. a Schiff. 1775
16 (Ka)
1549 *Eupithecia tenuiata* Hübner 1813
61 (Ka) – det. Šu
1550 *Eupithecia innotata* Hufnagel 1767
03 (Ka) – det. Šu
1551 *Eupithecia intricata* Zetterstedt 1839 = *helveticaria* Boisduval 1840
16 (Ka) – det. Šu

Lymantriidae

- 1552 *Euproctis chryssorrhoea* Linnaeus 1758 = *phaeorrhoea* Haworth 1803
04, 05 (Ka)

Všem kolegům, kteří se nezištně ujali determinace, jakož i těm, kteří poskytli údaje o nových nálezech, patří můj srdečný dík.

4. Závěr

V rámci pokračujícího inventarizačního průzkumu bylo v Orlických horách a jejich podhůří nalezeno a určeno dalších 54 druhů motýlí fauny. Celkový počet druhů ve sledované oblasti stoupl na 1552, čímž se toto území stává jedním z nejlépe prozkoumaných v České republice.

Jako vzácné, lokální nebo zajímavé druhy je nutno připomenout: *Stigmella myrtillella* Stt., *Ectoedemia turbidella* Z., *Incurvaria vetulella* Z., *Parectopa robiniella* Cl., *Phyllonorycter robiniellus* Cl., *Swammerdamia caesiella* Hb., *Acrolepia autumnitella* Curt., *Aethes francillana* F., *Lobesia abscisana* Dbl., *Cydia pallifrontana* L. Z., *Drepana curvatula* Borkh.

Summary

During the inventory research there were found and characterized another 54 species of butterflies in the Eagle Mountains and their foothills. The total number of species has risen to 1552 in this district and this place has become one of the best examined region in the Czech Republic.

We remind some rare, local and interesting species: *Stigmella myrtillella* Stt., *Ectoedemia turbidella* Z., *Incurvaria vetulella* Z., *Parectopa robiniella* Cl., *Phyllonorycter robiniellus* Cl., *Swammerdamia caesiella* Hb., *Acrolepia autumnitella* Curt., *Aethes francillana* F., *Lobesia abscisana* Dbl., *Cydia pallifrontana* L. Z., *Drepana curvatula* Borkh.

Literatura

BUSZKO J., 1979: Klucze do oznaczania owadów Polski – Zeszyt 43-44, *Thyridae*, *Pterophoridae*. Warszawa, Wrocław.

- BUSZKO L., 1981: Klucze do oznaczania owadów Polski – Zeszyt 25-28: *Cemiostomidae*, *Phyllocnistidae*, *Lyneotiidae*, *Oninophilidae*. Warszawa, Wrocław.
- ELSNER G., HUEMER P. et TOKÁR Z.; 1999: Die Palpenmottem (*Gelechiidae*) Mitteleuropas. Bratislava
- KACÍREK A., 2000: Nové a nově potvrzené nálezy motýlů v Orlických horách a Podorlicku. *Panoráma*, Dobré: 87-90.
- LAŠTŮVKA A. et Z., 1997: *Nepticulidae* Mitteleuropas. Konvoj, Brno.
- LAŠTŮVKA Z. et al., 1998: Seznam motýlů České a Slovenské republiky. Konvoj, Brno.
- NOVÁK I. et al., 1997: Katalog motýlů (*Lepidoptera*) Čech. Klapalekiana – supplementum. Praha: 86, 94.
- RIEDL T., 1984: Klucze do oznaczania owadów Polski – Zeszyt 32. *Stathmopodidae*, *Batrachedridae*, *Blastodacnidae*, *Momphidae*, *Cosmopterigidae*, *Chrysopoleidae*. Warszawa, Wrocław.
- SLAMKA Fr., 1997: Die Zünslerartigen (*Pyraloidea*) Mitteleuropas. Bratislava.
- SPULER A., 1983: Die Schmetterlinge Europas – Kleinschmetterlinge. Erich Bauer, Stuttgart.
- ŠPATENKA K. et LAŠTŮVKA Z., 1990: Zur Taxonomie von *Bembecia scopigera* Scop., *B. inchnemoniformis* Den. a Schiff. und *B. albanensis* Red. *Entomofauna*, Bald 11, Heft 5. München: 109-124.
- WOJTUSIAK L., 1972: Klucze do oznaczania owadów Polski – Zeszyt 9. *Incurvariidae*. Warszawa, Wrocław.

Došlo: 27.10.2000